VENDIM
Nr. 35, datë 1.6.2015

NË EMËR TË REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË

Gjykata Kushtetuese e Republikës së Shqipërisë, e përbërë nga:

Bashkim Dedja	Kryetar i Gjykatës Kushtetuese		
Vladimir Kristo	anëtar i	"	"
Sokol Berberi	anëtar i	"	"
Vitore Tusha	anëtare e	"	"
Altina Xhoxhaj	anëtare e	"	"
Gani Dizdari	anëtar i	"	"
Besnik Imeraj	anëtar i	"	"
Fatos Lulo	anëtar i	"	"
Fatmir Hoxha	anëtar i	"	"

me sekretare Edmira Babaj, në datat 11.07.2014, 23.09.2014 dhe 14.10.2014 mori në shqyrtim në seancë plenare, mbi bazë dokumentesh, çështjen me nr. 34/6 Akti, që i përket:

KËRKUES: Petrit Bulla

SUBJEKT I INTERESUAR: Prokuroria e Përgjithshme

OBJEKTI: Shfuqizimi si i papajtueshëm me Kushtetutën e Republikës së Shqipërisë i vendimit nr. 00-2013-1118 (203), datë 12.06.2013 të Kolegjit Penal të Gjykatës së Lartë.

BAZA LIGJORE: Nenet 42, pika 1, 131, shkronja "f", 132, shkronja "g" dhe 134, pika 1, shkronja "g", të Kushtetutës të Republikës së Shqipërisë, 6 dhe 41 të Konventës Evropiane të të Drejtave të Njeriut, si dhe 27 e 28 të ligjit nr. 8577, datë 10.02.2000, "Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë".

GJYKATA KUSHTETUESE,

pasi dëgjoi relatorin e çështjes Fatmir Hoxha, mori në shqyrtim pretendimet e paraqitura me shkrim nga kërkuesi Petrit Bulla, i cili kërkoi pranimin e kërkesës dhe prapësimet me shkrim të subjektit të interesuar Prokurorisë së Përgjithshme, që kërkoi rrëzimin e kërkesës, si dhe diskutoi çështjen në tërësi,

VËREN:

I

1. Kërkuesi Petrit Bulla është gjykuar nga Gjykata e Shkallës së Parë të Gelas në Itali për veprën penale "Trafikim të lëndëve narkotike", në bashkëpunim. Gjykata e Shkallës së Parë të Gelas, me vendimin nr. 653, datë 10.12.2002, ka vendosur dënimin e kërkuesit me 15 (pesëmbëdhjetë) vjet burgim, i cili ka marrë formë të prerë në datën 07.11.2003. Rezulton se gjatë hetimit dhe gjykimit të çështjes kërkuesi ka qenë në mungesë.

2. Prokuroria e Rrethit Gjyqësor Vlorë ka paraqitur kërkesë pranë Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Vlorë me objekt njohjen e vendimit penal të huaj në ngarkim të kërkuesit Petrit Bulla.

3. Gjykata e Rrethit Gjyqësor Vlorë, me vendimin nr. 295, datë 22.09.2010, ka vendosur: "Pranimin e kërkesës së Prokurorisë së Rrethit Gjyqësor Vlorë. Njohjen e vendimit gjyqësor penal nr. 653, datë 10.12.2002 të Gjykatës së Shkallës së Parë të Gelas në Itali për veprën penale "Prodhim dhe shitje të narkotikëve", të parashikuar nga neni 283/1 i Kodit Penal, dhe dënimin me 6 (gjashtë) vjet burgim.".

4. Mbi ankimin e Prokurorisë së Rrethit Gjyqësor Vlorë, si dhe të kërkuesit, Gjykata e Apelit Vlorë, me vendimin nr. 13, datë 11.02.2011, ka vendosur: "Lënien në fuqi të vendimit nr. 295, datë 22.09.2010 të Gjykatës së Shkallës së Parë Vlorë.".

5. Mbi rekursin e Prokurorisë së Apelit Vlorë, Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë, me vendimin nr. 00-2013-1118 (203), datë 12.06.2013, ka vendosur: "Lënien në fuqi të vendimit nr. 13, datë 11.02.2011 të

Gjykatës së Apelit Vlorë dhe të vendimit nr. 295, datë 22.09.2010 të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Vlorë, duke ndryshuar masën e dënimit në 9 (nëntë) vjet burgim." Në gjykimin e çështjes në Gjykatën e Lartë kërkuesi ka qenë i përfaqësuar nga mbrojtës i caktuar kryesisht.

6. Prokuroria pranë Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Vlorë në datën 07.02.2014 ka lëshuar urdhrin nr. 83 për ekzekutimin e vendimit nr. 295, datë 22.09.2010 të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Vlorë, me ndryshimet e bëra nga Gjykata e Lartë për sa i përket masës së dënimit, ndaj kërkuesit Petrit Bulla.

II

7. ***Kërkuesi Petrit Bulla*** i është drejtuar Gjykatës Kushtetuese (Gjykata), duke pretenduar cenimin e së drejtës për një proces të rregullt ligjor gjatë gjykimit në Gjykatën e Lartë me argumentet që vijojnë:

7.1 Është cenuar e drejta për t'u dëgjuar dhe mbrojtur gjatë gjykimit të zhvilluar në Gjykatën e Lartë. Kërkuesi dhe mbrojtësi i tij nuk kanë qenë prezent gjatë gjykimit në Gjykatën e Lartë, pasi rekursi nuk i është njoftuar as atij në vendin e vuajtjes së dënimit, as mbrojtësit të caktuar prej tij gjatë shqyrtimit të çështjes në Gjykatën e Apelit Vlorë.

7.2 Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë, me vendimin nr. 00-2013-1118 (203), datë 12.06.2013, ka rënduar pozitën e kërkuesit duke dhënë një dënim më të lartë se dënimi i gjykatave më të ulëta, duke cenuar parimin e paanësisë. Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë ka marrë vendim vetëm me rekursin e paraqitur nga prokuroria, duke cenuar parimin e barazisë së armëve në gjykim.

8. ***Subjekti i interesuar, Prokuroria e Përgjithshme***, paraqiti parashtrime me shkrim si vijojnë:

8.1 Në të dyja shkallët e gjykimit kërkuesi ka qenë i pranishëm dhe është përfaqësuar nga mbrojtësi i caktuar nga ai vetë, duke iu dhënë mundësia për t'u dëgjuar dhe debatuar për të gjitha pretendimet e ngritura. Në Gjykatën e Lartë interesat e kërkuesit janë mbrojtur nga avokati i caktuar kryesisht, i cili i ka parashtruar kësaj gjykate të njëjtat pretendime lidhur me llojin dhe masën e dënimit.

8.2 Kërkuesi është njoftuar në të dyja shkallët e gjykimit, duke qenë i pranishëm bashkë me mbrojtësin e zgjedhur prej tij. Gjykata e Lartë ka caktuar mbrojtës kryesisht, duke respektuar standardet e një procesi të rregullt ligjor, pasi dëftesa e komunikimit të rekursit në banesën e kërkuesit mban shënimin "*ndodhet në burg jashtë shtetit*".

8.3 Nga aktet e administruara në dosje rezulton se gjykatat e juridiksionit të zakonshëm, sikurse edhe Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë, i kanë shqyrtuar dhe u kanë dhënë përgjigje të gjitha pretendimeve të kërkuesit. Në këto kushte kërkesa e paraqitur nuk përmban argumente për të vënë në dyshim paanësinë e gjykatës.

III
Vlerësimi i Gjykatës Kushtetuese

Në analizën e pretendimeve të kërkuesit, Gjykata Kushtetuese (Gjykata) paraprakisht thekson se i vlerëson pretendimet në drejtim të standardeve që imponon e drejta për një proces të rregullt ligjor dhe në kontekstin e çështjes në shqyrtim, në aspektin e detyrimit të Gjykatës së Lartë për respektimin e këtyre standardeve.

A. Për pretendimin e cenimit të së drejtës së mbrojtjes

9. Kërkuesi ka pretenduar se gjatë gjykimit në Gjykatën e Lartë është cenuar e drejta për t'u mbrojtur, pasi gjykimi është zhvilluar pa praninë e tij ose të mbrojtësit të tij. Rekursi i paraqitur nga prokurori nuk i është njoftuar, ndonëse ai ka qenë duke vuajtur dënimin në një institucion të ekzekutimit të vendimeve penale.

10. Në jurisprudencën e saj Gjykata Kushtetuese është shprehur se gjykata shqiptare, kur bën njohjen e vendimit të huaj, nuk shqyrton çështjen në themel dhe nuk verifikon provat e administruara nga gjykata e huaj. Ajo vetëm verifikon nëse ekziston ndonjë nga kushtet për mosnjohjen e vendimit të huaj dhe më tej konverton dënimin e caktuar në vendimin e gjykatës së huaj me një nga dënimet e parashikuara për të njëjtin fakt nga ligji shqiptar. Nëpërmjet procedurave gjyqësore realizohet njohja e vendimeve penale të

gjykatave të huaja, si dhe caktohet dënimi që do të vuajë i dënuari në shtetin pritës. Në këtë fazë gjykata shqyrton nëse ekzistojnë ose jo kushtet e njohjes, parashikuar nga neni 514 i Kodit të Procedurës Penale, dhe cakton dënimin në përputhje me legjislacionin shqiptar për të njëjtin fakt të pranuar nga gjykata e huaj. Nisur nga karakteristikat e këtij procesi, si dhe nga roli i prokurorit në të, bëhet i domosdoshëm sigurimi e garantimi i mbrojtjes së të dënuarit, në mënyrë që të shmanget rëndimi i pozitës së tij (*shih vendimin nr. 6, datë 30.03.2004 të Gjykatës Kushtetuese*).

11. Gjykata ka theksuar se paraqitja e rekursit nga prokurori mbart potencialisht mundësinë e përkeqësimit të pozitës së të dënuarit, për këtë arsye u takon organeve përgjegjëse gjyqësore të ndërmarrin hapa për njoftimin e tij dhe të mbrojtësit të tij, në mënyrë që të garantohet e drejta e mbrojtjes (*shih vendimet nr. 37, datë 24.12.2010 dhe nr. 7, datë 19.02.2007 të Gjykatës Kushtetuese*).

12. Gjykimi në Gjykatën e Lartë, në dallim nga procedurat e gjykimit që zhvillohen në gjykatat e zakonshme, ka si veçori paraqitjen vetëm të argumenteve ligjore. Kompleksiteti i procedurave të gjykimit në Gjykatën e Lartë konfirmohet edhe nga dispozitat ligjore që sanksionojnë se palët duhet të përfaqësohen në këtë gjykim nga avokati. Prandaj, shqyrtimi nga Gjykata e Lartë kryesisht i çështjeve të ligjit jo vetëm që e justifikon plotësisht përfaqësimin me avokat në seancat dëgjimore, por, për më tepër, bëhet i domosdoshëm për garantimin në favor të të pandehurit të një mbrojtjeje efektive dhe profesionale (*shih vendimin nr. 5, datë 04.03.2008 të Gjykatës Kushtetuese*).

13. Për të drejtën e mbrojtjes, Gjykata Kushtetuese në jurisprudencën e saj të konsoliduar ka theksuar se ajo duhet të jetë reale dhe efektive dhe se ushtrimi i saj nuk duhet të pengohet, por përkundrazi, gjykatat e juridiksionit të zakonshëm duhet të marrin të gjitha masat ligjore që në funksion të procesit të drejtë t'i japin mundësinë individit të bëjë mbrojtje reale, duke respektuar parimin e barazisë së armëve (*shih vendimet nr. 37, datë 19.9.2011; nr. 25, datë 10.6.2011; nr. 5, datë 17.2.2003; nr. 33, datë 24.11.2003 të Gjykatës Kushtetuese*).

14. Në këtë këndvështrim, Gjykata Kushtetuese ka theksuar se veçanërisht në procesin penal, barazia e armëve, kontradiktoriteti dhe, lidhur ngushtë me këto, realizimi i mbrojtjes së të pandehurit, i garantuar shprehimisht në nenin 31 të Kushtetutës dhe nenin 6 të KEDNJ-së, përbëjnë në vetvete elementet më thelbësore të procesit të rregullt ligjor në kuptimin kushtetues. Për respektimin e këtyre parimeve, gjykatat e juridiksionit të zakonshëm duhet të përmbushin një sërë detyrimesh, mes të cilave, sipas rastit, rëndësi të veçantë paraqet edhe njoftimi i të pandehurit apo mbrojtësit të tij ligjor për akuzën, ankimin, rekursin, ditën dhe vendin e gjykimit të çështjes, etj., me synimin që të realizohet një debat real ndërmjet akuzës dhe mbrojtjes, gjë që ndikon në mënyrë të drejtpërdrejtë në zbulimin e së vërtetës dhe dhënien e drejtësisë nga gjykata (*shih vendimet nr. 37, datë 19.9.2011; nr. 25, datë 10.6.2011; nr. 19, datë 18.9.2008; nr. 13, datë 21.7.2008; nr. 16, datë 8.6.2006 të Gjykatës Kushtetuese*).

15. Nga materialet e çështjes në shqyrtim rezulton se kërkuesi ka qenë i njoftuar për gjykimin në Gjykatën e Rrethit Gjyqësor Vlorë dhe atë në Gjykatën e Apelit Vlorë, duke iu dhënë mundësia për të qenë të pranishëm ai dhe mbrojtësi i zgjedhur prej tij. Rekursi i paraqitur në Gjykatën e Lartë nga prokuroria është dërguar në banesën e kërkuesit dhe dëftesa e komunikimit e datës 16.03.2011 mban shënimin: "*Ndodhet në burg jashtë shtetit*". Kërkuesi ka qenë në "arrest në burg" prej datës 23.06.2010 në Institutin e Ekzekutimit të Vendimit Penal (IEVP) Kosovë-Lushnjë, ku edhe vazhdon të vuajë dënimin e caktuar, kur është ekzekutuar vendimi nr. 76, datë 23.04.2010 i Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Vlorë për caktimin e masës së sigurimit personal shtrëngues.

16. Bazuar në procesverbalin e seancës gjyqësore të datës 22.05.2013 të zhvilluar në Gjykatën e Lartë rezulton se pa verifikuar nëse rekursi i është komunikuar kërkuesit dhe mbrojtësit të tij, Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë ka caktuar mbrojtës kryesisht për kërkuesin. Në seancën e datës 12.06.2013 është thirrur dhe është paraqitur mbrojtësi i caktuar kryesisht për kërkuesin. Në këtë seancë Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë ka dhënë vendimin duke lënë në fuqi vendimin e Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Vlorë dhe atë Gjykatës së Apelit Vlorë, me ndryshim vetëm në masën e dënimit të dhënë,

nga 6 vjet burgim në 9 vjet burgim.

17. Gjykata Kushtetuese konstaton se pas rekursit të paraqitur nga prokurori, Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë, me vendimin nr. 00-2013-1118 (203), datë 12.06.2013, e ka ndryshuar *in peus* (*në përkeqësim*) masën e dënimit të kërkuesit, ndërkohë që ky i fundit nuk është vënë në dijeni të rekursit.

18. Për sa më sipër Gjykata Kushtetuese vlerëson se në aspektin e garantimit të procesit të rregullt ligjor, në kushtet kur rekursi ishte paraqitur nga prokurori, për Kolegjin Penal të Gjykatës së Lartë dilte e domosdoshme marrja e masave për të njoftuar kërkuesin, i cili ka qenë duke vuajtur dënimin në IEVP-në Kosovë-Lushnjë dhe jo jashtë shtetit, sikurse është shënimi në fletëthirrje, ose mbrojtësin e tij për të qenë të pranishëm gjatë zhvillimit të gjykimit në Gjykatën e Lartë. Marrja e dijenisë nga kërkuesi dhe mbrojtësi i tij për rekursin e prokurorit ka qenë detyrim, sidomos në kushtet e një vendimi që ka përkeqësuar pozitën e kërkuesit.

19. Për këto arsye, Gjykata konstaton se gjykimi i zhvilluar në Gjykatën e Lartë ka cenuar të drejtën për një proces të rregullt ligjor për shkak të mosmarrjes dijeni për gjykimin në aspekte si: barazia e armëve, kontradiktoriteti dhe realizimi i mbrojtjes efektive, në kuptim të nenit 42 të Kushtetutës së Republikës së Shqipërisë dhe të nenit 6 të Konventës Evropiane për të Drejtat e Njeriut.

B. Për pretendimin e cenimit të parimit të paanësisë

20. Kërkuesi pretendon se Gjykata e Lartë gjatë gjykimit ka cenuar parimin e paanësisë, pasi ka marrë në shqyrtim rekursin e paraqitur nga prokuroria në mungesë të tij apo të mbrojtësit të caktuar kryesisht, duke dhënë në përfundim një vendim që ka rënduar pozitën e kërkuesit.

21. Gjykata në jurisprudencën kushtetuese është shprehur se një nga elementet e rëndësishme të procesit të rregullt ligjor, i garantuar nga neni 42 i Kushtetutës dhe neni 6 i KEDNJ-së, është gjykimi i çështjes nga një gjykatë e paanshme. Gjykata merr parasysh, *inter alia*, veçanërisht problemin e përbërjes së trupit gjykues, në mënyrë që të mënjanohen nga gjykimi i çështjes gjyqtarët që nuk ofrojnë garancitë e kërkuara për paanshmëri në kuptimin objektiv. Në jurisprudencën e saj Gjykata ka theksuar se parimi i paanshmërisë ka në vetvete elementin e vet *subjektiv*, i cili lidhet ngushtë me bindjen e brendshme që krijon gjyqtari për zgjidhjen e çështjes në gjykim, si dhe elementin *objektiv*, me të cilin kuptohet dhënia e garancive të nevojshme për gjykim të paanshëm nga vetë gjykata, përmes mënjanimit nga vetë ajo të çdo dyshimi të përligjur në këtë drejtim. Gjykata çmon se paragjykimi eventual për paanësinë e gjyqtarit mund të ngrihet në hipotezën kur gjyqtari është shprehur në një procedim tjetër me një vlerësim që ka të bëjë me përmbajtjen e të njëjtit fakt, në lidhje me të njëjtin subjekt. Në shtetin e së drejtës kërkesa për një gjykim të paanshëm merr rëndësi të veçantë në funksion të besimit në dhënien e drejtësisë, që në shoqëritë demokratike duhet ta krijojnë në çdo rast jo vetëm palët në gjykim, por dhe çdo qytetar i thjeshtë (*shih vendimet nr. 7, datë 10.02.2014; nr. 41, datë 10.10.2013; nr. 15, datë 26.03.2012; nr. 57, datë 21.12.2012; nr. 7, datë 07.03.2011; nr. 21, datë 29.04.2010 të Gjykatës Kushtetuese*).

22. Në çështjen në shqyrtim kërkuesi pretendon se zhvillimi i gjykimit në Gjykatën e Lartë në mungesë të tij apo të mbrojtësit të caktuar kryesisht dhe marrja e vendimit duke shqyrtuar vetëm rekursin e paraqitur nga prokuroria ka cenuar parimin e paanësisë.

23. Gjykata vlerëson se kërkuesi nuk ka parashtruar argumente kushtetuese në lidhje me mungesën e garancive procedurale të mjaftueshme nga gjykatat dhe në lidhje me qëndrimin subjektiv të gjyqtarëve në proces. Për rrjedhojë, Gjykata vlerëson se pretendimi i kërkuesit për cenimin e njërit prej elementeve të së drejtës për një proces të rregullt gjyqësor, që lidhet me besueshmërinë e gjykatës për të qenë objektivisht e paanshme në perceptimin e publikut, është i pabazuar.

24. Në përfundim, Gjykata Kushtetuese vlerëson se kërkuesit Petrit Bulla i është cenuar e drejta për një proces të rregullt ligjor në aspektin e së drejtës për t'u dëgjuar dhe për t'u mbrojtur gjatë gjykimit në Gjykatën e Lartë.

PËR KËTO ARSYE,

Gjykata Kushtetuese e Republikës së Shqipërisë, në mbështetje të nenit 131, shkronja "f", dhe nenit 134, pika 1, shkronja "g", të Kushtetutës, si dhe neneve 72 e 77 të ligjit nr. 8577, datë 10.02.2000, "Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë", njëzëri,

VENDOSI:

- Pranimin e kërkesës.
- Shfuqizimin si të papajtueshëm me Kushtetutën e Republikës së Shqipërisë të vendimit nr. 00-2013-1118 (203), datë 12.06.2013 të Kolegjit Penal të Gjykatës së Lartë.
- Dërgimin e çështjes për rishqyrtim në Gjykatën e Lartë.
- Ky vendim është përfundimtar, i formës së prerë dhe hyn në fuqi ditën e botimit në Fletoren Zyrtare.

Anëtarë: Bashkim Dedja (kryetar), Sokol Berberi, Vladimir Kristo, Gani Dizdari, Altina Xhoxhaj, Vitore Tusha, Fatmir Hoxha, Fatos Lulo, Besnik Imeraj